

www.nevo.co.il

תאמ (ת"א) 36119-06-20 ד"ר חן משגב נ' ד"ר דנה ברנט

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ד"ר חן משגב

נגד

ד"ר דנה ברנט

ספרות:

[אורי שנהר דיני לשון הרע \(1997\)](#)

[עמוס הרמן דיני נזיקין](#)

חקיקה שאוזכרה:

[חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965: סעי' 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100](#)

[פקודת הנזיקין \(נוסח חדש\): סעי' 4](#)

מיני-רציו:

* בחינת דבריה של הנתבעת לאור הוראות החוק והעקרונות שנקבעו בפסיקה, מעלה את המסקנה כי הצגתו של התובע, כמי שהולך לאורגיות בתל אביב ואז כותב עליהן מחקרים, מהווה לשון הרע כמשמעות המונח בחוק איסור לשון הרע. ביהמ"ש העמיד את גובה הפיצוי על סך של 12,000 ₪.

* נזיקין – אינטרנט – לשון הרע

* נזיקין – עוולות – לשון הרע

* נזיקין – פיצויים – בגין לשון הרע

תביעה ותביעה שכנגד על פי [חוק איסור לשון הרע](#), שעניינן פרסום לשון הרע בתגובות שכתבו הצדדים לפוסט בקבוצת פייסבוק.

בית המשפט פסק כלהלן:

בחינת דבריה של הנתבעת לאור הוראות החוק והעקרונות שנקבעו בפסיקה, מעלה את המסקנה כי הצגתו של התובע, כמי שהולך לאורגיות בתל אביב ואז כותב עליהן מחקרים, מהווה לשון הרע כמשמעות המונח בחוק.

--- סוף עמוד 2 ---

בראשית דבריה הנתבעת הציגה את עצמה כחוקרת האקדמיה. ציון עובדה זו יש בה לכאורה כדי לתת משנה תוקף ליתר דבריה של הנתבעת, בבחינת הפיכתה לברת סמכא. לאחר מכן ציינה הנתבעת כי היא קראה את המאמר המדובר של התובע. בשילובן של שתי עובדות אלה, עלול הקורא הסביר להאמין כי, מחקרו של התובע העוסק במרחבים קוויריים, אינו מחקר אקדמי העומד באמות המידה המקצועיות המקובלות, אלא הוא תוצאה של השתתפות באורגיות.

הנתבעת לא הוכיחה כי נקטה אמצעים כלשהם כדי להיווכח אם דבריה הם אמת. דברים אלה מהווים אינדיקציה לחוסר תום ליבה של הנתבעת ושכונתה הייתה לפגוע בשמו הטוב של התובע ולבוותו. הפרסומים המכפישים חרגו מהסביר. הם אינם מקיימים את הפן החיובי של חוקת תום הלב [בסעיף 16\(א\)](#) לחוק ויש בהם כדי לפגוע במידה גדולה משהייתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על ידי [סעיף 15](#) בחוק. בכך מתקיים הפן השלילי של חוקת תום הלב במובנו של [סעיף 16\(ב\)](#) לחוק.

בהתחשב בתוכן האמירות, נסיבותיהן והיקפן, עסקינן בפגיעה שנסבותיה אינן ברף חומרה גבוה. מדובר בפרסום חד פעמי, נקודתי בקבוצת פייסבוק המונה כ-5,500 חברים. כמו כן, לא ניתן להתעלם מאמירותיו המכפישות של התובע שדיברו בגנותה של הנתבעת. הפוסט המקורי עסק בשילוב של נשים ממגזרים שונים בפאנלים ובכנסים. היה זה דווקא התובע אשר לפתע הוסיף תגובה שללא ספק הייתה חסרת כל הקשר לנושא בו עסק הפוסט והסיט את השיח כלפי הנתבעת. לאחר בחינת מכלול השיקולים, הנסיבות הרלוונטיות וטענות הצדדים, יש להעמיד את גובה הפיצוי על סך של 12,000 ₪.

פסק דין

-

לפני תביעה ותביעה שכנגד על פי [חוק איסור לשון הרע](#), התשכ"ה-1965 (להלן: "**חוק איסור לשון הרע**" או "**החוק**"), שעניינן פרסום לשון הרע בתגובות שכתבו הצדדים לפוסט בקבוצת פייסבוק.

הרקע לדברים:

התובע והנתבע שכנגד (להלן: "**התובע**") הינו אקדמאי מתחום הגיאוגרפיה והתכנון, העוסק, בין היתר במחקר וניתוח ביקורתי של מרחבים קוויריים (מרחבים שאינם הטרונומריטיביים) ופוליטיקה עירונית.

הנתבעת והתובעת שכנגד (להלן: "**הנתבעת**") הינה אקדמאית ומנכ"לית של העמותה "מוניטור האקדמיה הישראלית".

הצדדים חברים בקבוצת הפייסבוק Academia-IL Network, שהינה מקום מפגש וירטואלי לאנשי אקדמיה (להלן: "**הקבוצה**").

ביום 10.5.2020 פירסמה חברת הקבוצה את הפוסט הבא:

--- סוף עמוד 3 ---

"בבקשה חברים- אם מזמינים אתכם לדבר בפאנל או כנס תשאלו מי הדוברות האחרות ותבקשו שיהיו דוברות שהן נשים וגם ערביות וגם מזרחיות וגם בעלות מוגבלויות וכו וכו... אחרי שתעשו את זה פעם אחת ותראו איזו משמעות יש לפעולה שלכן אפשר גם לדבר על זה. בבקשה"

בתגובה כתבה הנתבעת ביום 11.5.2020 את התגובה הבאה:

"וגם בלונדיניות, מתולתלות, רושיות, גרושות, גייגיות, אמהות חד- הוריות, אריתראיות וכו'.

או לא, האקדמיה צריכה לחתור למצויינות ותו לא נשים צריכות להצליח בזכות זה שהן מעולות בתחומן ולא בזכות זה שעשו להן טובה. נכון, יש לעודד מצויינות אקדמית בקרב נשים אבל צריך להיות עם היד על הדופק שחם וחלילה לא יהיה מצב שדובר מעולה הוסר מפאנל משום שהיו צריכים לשים במקומו אישה שבמקרה לא היתה ממש מצויינת בתחומה או שלא ממש התאימה לפאנל. יש לגלות אחריות".

תגובת הנתבעת עוררה תגובות משנה מטעם חברי הקבוצה, להן הגיב התובע כך:

"למה צריך להאכיל טרולית מוכרת? תנו לה לקשקש, היא עושה בושות בעיקר לעצמה".

התובע נענה על ידי אחד מחברי הקבוצה:

"לא הבנתי מה פשר התגובה התוקפנית הזאת? בגלל שהגברת לא מסכימה איתך אז היא טרול! אכן מגוון דעות ופלורליזם. למען הסר ספק איני מכיר אותה כלל ועיקר. אבל אלימות מילולית היא אלימות לכל דבר".

ולכך השיב התובע:

"לצערי אני, בניגוד אליך, מכיר. ואילו היית מכיר היית יודע מי האלים, המנטר והתוקפני מבינינו. כל טוב."

הנתבעת השיבה אף היא:

"...אני חוקרת את האקדמיה. קראתי פעם מאמר של חן שהיה אפשר להבין שהוא הולך לאורגיות בתל אביב ואז כותב עליהן מאמרים. לאחרונה אף גיליתי שלקורס שלו בן גוריון לא נרשמו סטודנטים והאוניברסיטה שקלה לסגור, אז הוא הפיץ בקשה לקולגות בפייסבוק שישלחו לו סטודנטים. לכן הוא עונה בתוקפנות ואומר לך "ואילו היית מכיר היית יודע מי האלים המנטר והתוקפני מבינינו." עכשיו אתה מבין?"

ובהמשך לתגובות נוספות מטעם חברי הקבוצה השיבה הנתבעת:

--- סוף עמוד 4 ---

"לא צריך להיות גאון הדור כדי להבין את זה כך כשאתה קורא את הטקסט".

התובע הגיב:

"דנה ברנט יש לך בדיוק שעתיים מרגע זה לפרסם התנצלות פומבית ולהסיר את התגובה המכפישה שאם לא תתבעי תביעת זיבה ללא הוכחת נזק. ראי הוזהרת!"

התובעת הגיבה:

"אין לי מה להתנצל, אמת דיברתי. אוכיח את זה." ובהמשך "אתגרת אותי, אוכיח את זה כאן, קבל עם ועדה"

לאחר דברים אלה ציטטה הנתבעת את כותרת מאמרו של התובע וכן חלק מתוכנו.

על רקע דברים אלה הגישו הצדדים את תביעותיהם.

תמצית טענות הצדדים - התביעה העיקרית

התובע טוען כי במעשיה הפרה הנתבעת את הוראות החוק ועשתה כן מתוך כוונה לפגוע בשמו הטוב. לשיטתו, מדבריה של הנתבעת עלתה כוונה לפגוע, בצורה הומופובית, בעבודתו האקדמית ובשמו המקצועי, וזאת בקבוצה המונה אלפי אנשי אקדמיה. לשיטתו, לא כל מפגש בין הומוסקסואלים הוא "אורגיה" ולא כל מחקר אתנוגרפי על הקהילה הלהט"בית הוא "השתתפות באורגיה". לשיטתו, המדובר ברף החמור ביותר של עוולת לשון הרע.

על פי האמור בכתב התביעה, התובע השתתף במסיבות של הקהילה הלהט"בית, וכתב מחקרים אקדמאיים על בסיס תרשומות, שערך בהמשך להשתתפות באותן מסיבות וראיונות עומק עם המשתתפים בהן. הסקת המסקנה מהאמור במאמרו, לפיה הוא השתתף באורגיות וכתב מחקרים על אותן אורגיות, הנה הסקת מסקנות הומופוביות המבזה גם את מיניותו ואת השתייכותו הקהילתית של התובע.

לטענת התובע, מאמירתה של הנתבעת בנוגע למחקרו, עולה הרושם כי עבודתו מתמצה ב"הליכה לאורגיות" וכתובה עליה, כאשר בפועל אין במאמר ולו מילה אחת על אורגיות. התובע הסביר כי המאמר עוסק במיניות ובניתוח מרחבי של יחסים חברתיים במרחב, או מיקרו-גיאוגרפיה, של מועדון לילה בו מבליים במשותף גברים (הומואים והטרנסקסואלים), נשים (לסביות והטרנסקסואליות) ונשים טרנסגנדריות. המאמר מתמקד בהפרדה המרחבית בתוך חללי המועדון דרך ניתוח האינטראקציות הגופניות, ובעיקר באופן בו זיעה משמשת חומר שיוצר חיבורים אנושיים או הפרדות מרחביות בין קהלים שונים המבלים במועדון.

--- סוף עמוד 5 ---

התובע הוסיף כי המאמר אינו עוסק במין אלא במיניות, ורידודו לאמירה כי מדובר באורגיות, משמעה רידוד סובייקטיבי אנושיים לפעילות מינית לא הטרונורמטיבית בלבד.

לפיכך ומתוך תפיסה חברתית ופוליטית הגורסת כי בהומופוביה ולהט"בופוביה יש להלחם, בחר התובע להגיש תביעה זו, לאחר שהנתבעת סירבה למחוק את הערתה הפוגענית.

התובע טוען כי פרסום לשון הרע אודות עבודתו האקדמית בקבוצה של חבריהם למקצוע של התובע והנתבעת, נעשתה מתוך כוונת הנתבעת לפגוע והעובדה שהתובעת סירבה להסיר את הפרסום והמשיכה להגן עליו, מהווה לכך חיזוק.

משכך התובע טוען כי הוא זכאי לפיצוי בסך 140,000 ₪ המהווה כפל הסכום הקבוע לפיצוי ללא הוכחת נזק בהתאם [לסעיף 7א\(ג\)](#), לחוק; לפיצוי בגין הנזק הלא ממוני שנגרם לו, על פי אומדן וכן פיצויים עונשיים בסך 75,000 ₪. יחד עם זאת התובע העמיד את סכום תביעתו על 75,000 ₪, בתוספת הוצאותיו ושכ"ט עו"ד. כן דרש התובע כי הנתבעת תביע את התנצלותה בפניו בכתב.

הנתבעת מצידה טענה כי לא ניתן להבין, מתוך הדברים שפורסמו על ידה, כי כל מפגש בין הומוסקסואלים הוא אורגיה, ואף לא שכל מחקר אתנוגרפי על קהילת הלהט"ב הוא השתתפות באורגיות. לטענתה, היא לא פרסמה כאילו התובע השתתף באורגיות באופן פעיל מבחינה מינית, או שהשתתפות באורגיות, בין אם בני אותו המין ובין אם לאו, היא מעשה שלילי. הדעה היחידה שפרסמה בהקשר זה היה כי מדברים שהתובע עצמו כתב במאמרו, ניתן להבין שאת מחקריו הוא כותב על סמך מראה עיניים, מחקר אקטיבי, מחקר משתתף, היינו נוכחות באורגיות בעיר תל אביב.

בסיכומיה טענה הנתבעת כי בפרסום מטעמה כלל לא נמצא רמז לכך שהתובע משתייך לקהילת הלהט"ב ואף לא לכך שהאורגיות, שזכרו בפרסום, היו של קהילת הלהט"ב. כלל לא הוכח שהנתבעת ידעה שהתובע משתייך לקהילת הלהט"ב עת פרסמה את הדברים או שהדבר היה ידוע למי מחברי הקבוצה, אשר קרא את הפרסום.

בסיכומיה התשובה טען התובע כי עובדת היותו הומו צויינה על ידו במאמרו, כך שככל שהתובעת אכן קראה את המאמר, כטענתה, הרי שעובדה זו היתה בידיעתה.

הפרשנות המילולית בה נוקטת הנתבעת באבחנה בין הליכה לאורגניות להשתתפות באורגניות סוטה מן המהות שהינה עצם התייחסותה של הנתבעת למחקרו המעמיק של התובע כאל מעשה נבזי ונמוך, והטעמת הביקורת בטענות ארסיות ופוגעניות בעניין אי ההצלחה של התובע בגיוס תלמידים לקורס שהעביר באוניברסיטה. לעניין זה אציין כבר עתה כי טענה זו לא הועלתה במסגרת כתיב הטענות של התובע והינה בגדר הרחבת חזית.

תמצית טענות הצדדים - התביעה שכנגד

--- סוף עמוד 6 ---

בכתב תביעתה טענה הנתבעת לפגיעה שנגרמה לה מפרסומו של התובע בקבוצה בת למעלה מ- 5,500 אקדמיים לפיו הינה מוכרת כמי שמפיקה הנאה מפעולות שלהוב וחרחור ריב ומדון ברשת האינטרנט; מפרסום תגובות סרק; משימוש עקבי בסרקזם; מהפרעה אינטנסיבית לדיונים ענייניים; מהשחתת תוכן; מהתחזות לגולשים אחרים; כאילו התובעת משולחת רסן בהתבטאויותיה ונוהגת לעורר מהומות וויכוחים במרחב האינטרנטי כדבר שבשגרה; וכאילו התובעת מפיקה הנאה ממצוקתם של אחרים.

בנוסף התובע הציג את הנתבעת כאלימה, תוקפנית וכמי שדבריה מביכים אפילו אותה.

הנתבעת גרסה כי התובע פרסם את הדברים מתוך כוונה לפגוע בה ורק לשם כך השתתף בשרשרת פוסט. דבריו של התובע היו חסרי רלוונטיות לנושא הפוסט והם עוררו שיח, שהלך והתלהט והיה חשוף לעמיתיה למקצוע של הנתבעת.

הנתבעת דורשת כעת לחייב את התובע לשלם לה פיצויים ללא הוכחת נזק בסך של 100,000 ₪, בתוספת הוצאותיה ושכ"ט עו"ד. במסגרת הסיכומים נטען כי המדובר בפיצויים בגין שני פרסומים מצד התובע שנעשו בכוונה לפגוע. בנוסף דרשה הנתבעת לחייב את התובע להסיר את דברי הפרסום מרשת האינטרנט ולחייבו לפרסם תיקון של דבריו או פרסום פסק הדין על חשבונם.

התובע איננו חולק כי כתב דברים בגנותה של הנתבעת, קודם לפרסום על ידה. עם זאת טען, שדבריו אינם עולים כדי לשון הרע. לשיטתו, הוא לא ייחס לנתבעת כל מערך עובדתי שקרי, אלא אך כינה אותה בכינוי המקובל בעולם האינטרנטי של "טרול". כינוי זה איננו מביא להשפלה, אלא מתאר מצב דברים שכיח של אדם המכניס את האגנדה שלו לפרסום של אדם אחר על גבי המרשתת, ומנסה "לחטוף" את הדיון למחוזות, שהוא עצמו מעוניין בהם. הנתבעת לעגה לדרישה שהובעה בפוסט המקורי לגיוון הפאנל האקדמאי והשוותה אוכלוסיות מדוכאות (נשים, ערבים, מזרחים, בעלי מוגבלויות) להבדלים בצבע שיער (בלונדיניות, מתולתלות, גינגיות). לשיטת התובע זוהי תגובה של טרול המבקש ללעוג לדיון ולהוסיף את האגנדה המעוותת שלו.

התובע הפנה את תשומת לב הקוראים לכך שהנתבעת היא טרולית מוכרת, כזו הנוטה לבצע ניסיונות של חטיפת הדיון למחוזות שלה, כאשר הוא לא התכוון לפגוע בנתבעת, אלא להזהיר מפניה. טענתו לפיה הנתבעת אלימה ותוקפנית התבססה על ניסיון העבר ופעולה המתועד, כפי שאף מעידות הראיות שצורפו לכתב התביעה. השימוש במילים "אלים ומנטר" גם הן אינן מביאות להשפלה והן מתארות את התנהגות הנתבעת.

התובע אינו חולק כי לא היה שותף לדיון קודם לתגובתו.

דיון והכרעה

לאחר שבחנתי את עדויות וראיות הצדדים, נתתי דעתי לטענותיהם ועל יסוד כל החומר שבפניי ראיתי לנכון לקבל את התביעה העיקרית ולדחות את התביעה שכנגד. אבהיר טעמיי.

--- סוף עמוד 7 ---

עניין לנו בטענות הדדיות לפרסום לשון הרע. שני הצדדים טוענים, בין היתר, כי דבריהם לא היוו לשון הרע, כי לאף אחד מהם לא היתה כוונה לפגוע במשנהו וכי עומדות להם הגנת אמת הפרסום ותום הלב.

חוק איסור לשון הרע משקף איזון אופקי בין שתי זכויות יסוד בסיסיות: הזכות לשם טוב, והזכות לחופש הביטוי ([ע"א 6903/12 Canwest](#) **Global Communications Corp נ' אלי עוזר** [פרסום נבו] (22.7.15), פס' 8 לפסק דינו של השופט פוגלמן וההפניות שם, להלן: "עניין עוזר").

סעיף 2(ב1) לחוק קובע "פרסום" לשון הרע "אם הייתה מיועדת לאדם זולת הנפגע והגיעה לאותו אדם או לאדם אחר זולת הנפגע". הצדדים אינם חולקים על כך שהתכתובת בקבוצת הפייסבוק מהווה פרסום. אין גם מחלוקת לגבי זהות המפרסם ותוכן הפרסום.

המחלוקת היא בשאלה האם התכתובות מהוות לשון הרע וככל שכן- האם עומדות לצדדים ההגנות המנויות בחוק. אם הפרסום אינו נהנה מהגנות החוק שיש בכוחן לשלול את אחריותו של המפרסם בלשון הרע, יש לעבור לשלב בחינת הסעדים. [\(עניין עזור, פסקה 18 לפסק דינו של השופט פוגלמן; ראו והשוו לשלבי הניתוח ע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נגד הרציקוביץ', \[פורסם בנבו\] 4.3.04\)](#) להלן [עניין הרציקוביץ'; ע"א 89/04 ד"ר יולי נודלמן נ' נתן שרנסקי](#) [פורסם בנבו] 4.8.08, פסקה 17, להלן [עניין שרנסקי](#)).

"פרסום" מהווה לשון הרע כמשמעותו בחוק אם הוא נכנס לגדר אמות [סעיף 1](#) לחוק הקובע:

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול

- (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם.
- (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;
- (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, משלח ידו או במקצועו.
- (4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו."

המבחן לקיומו של לשון הרע הוא מבחן אובייקטיבי. אין צורך שהפרסומים יביאו בפועל לאחת מהתוצאות המפורטות [בסעיף 1](#) לחוק ודי בכך שהם עלולים לגרום לאותה תוצאה.

על בית המשפט מוטל לבחון איזו משמעות היה האדם הסביר מייחס לפרסום. בחינה זו תעשה תוך בחינת הפרסום בכללותו ומשמעות הפרסום. לא רק על סמך המילים המדויקות, אלא גם על האמור "בין שורותיו" של הפרסום והנסיבות החיצוניות הסובבות את הפרסום. השאלה איננה אפוא מה הכוונה שמאחורי הפרסום, אלא מהו "המסר עימו היא מותירה את הצופה". [\(ע"א 1104/00 אפל נגד חסון](#) [פורסם בנבו] 10.1.02), עמ' 616 – 618, להלן [עניין אפל, ע"א 751/10 פלוני נ' ד"ר אילנה זיין - אורבך](#), [פורסם בנבו] 8.2.12, פסקה 83 להלן [עניין אורבך; רע"א 10520/03 בן גביר נ' דניקנר](#), [פורסם בנבו] 12.11.06, להלן [עניין בן גביר; עניין שרנסקי](#)).

--- סוף עמוד 8 ---

[סעיף 3 לחוק איסור לשון הרע](#) קובע: "אין נפקא מינה אם לשון הרע הובעה במישרין ובשלמות, או אם היא והתייחסותה לאדם הטוען שנפגע בה משמעות מן הפרסום או מנסיבות חיצוניות, או מקצתן מזה ומקצתן מזה". כלומר, לשון הרע עלולה לנבוע מן הפרסום באחת משתיים: כאשר היא משמעות מן הפרסום עצמו; או כאשר על פניו הפרסום תמים, אולם קיימות נסיבות חיצוניות שמשוות לו מובן פוגעני (א' שנהר, [דיני לשון הרע](#) (תשנ"ז, 1997) בעמ' 113, להלן [שנהר](#); [עניין אלי עזור](#), פסקה 20).

ככל שעולה קושי פרשני, על בית המשפט להעדיף את הפרשנות לפיה, הביטוי אינו מהווה לשון הרע ([עניין הרציקוביץ'](#)).

ביחס לפרסומים באינטרנט וברשתות החברתיות, פסק בית המשפט, כי תגובה (comment), שהיא מענה לפרסום המקורי, עונה להגדרת "פרסום" כמשמעותו [בסעיף 2 לחוק \(רע"א 1239/19 יואל שאול נ' חברת ניידלי תקשורת בע"מ](#) [פורסם בנבו] 8.1.20) פסקאות 4-5 לפסק דינה של כב' השופטת ברק-ארז). אולם, יש לנקוט משנה זהירות בהחלת החוק על התבטאויות שונות ברשתות החברתיות, על מנת שלא תפגע האפשרות להתבטא ברשת האינטרנט באופן חופשי, כפי שמוסבר ברע"א 1239/19 הנ"ל (פסקאות 36-38):

"... כך, יש לתת את הדעת לכך שרשתות חברתיות הפכו להיות זירה מרכזית של מידע ודעות, מעין "כיכר העיר" מודרנית..."

ובהמשך:

"אם כן, כל הכרעה הנוגעת לאופן תחולתו של החוק על התבטאויות שונות ברשתות החברתיות כרוכה מטבעה במאמץ פרשני, שנועד לגשר על "פערי הדורות". זאת בניסיון לשמור על נקודת האיזון הנכונה בין מימוש תכליתו של [חוק איסור לשון הרע](#), לבין האינטרסים הציבוריים כבדי המשקל הניצבים מנגד, ובראשם כמובן חופש הביטוי – שהוא כידוע "ציפור נפשה" של הדמוקרטיה [\(ע"פ 255/68 מדינת ישראל נ' בן משה, פ"ד כב\(2\) 427, 435 \(1968\)\)](#). בהתאם, יש לנקוט משנה זהירות ולהימנע מפרשנות שתייצר אפקט מצנן המרתיע מפני התבטאות לגיטימית וחופשית ברשת האינטרנט (ראו למשל: [עניין נודלמן](#), בפסקה 62. כן ראו והשוו: [עניין ארגון העיתונאים](#), בפסקה 4 לפסק דיני).

בחינת דבריה של הנתבעת לאור הוראות החוק והעקרונות שנקבעו בפסיקה, מעלה את המסקנה כי הצגתו של התובע, כמי שהולך לאורגיו בתל אביב ואז כותב עליהן מחקרים, מהווה לשון הרע כמשמעות המונח בחוק.

בראשית דבריה הנתבעת הציגה את עצמה כחוקרת האקדמיה. ציון עובדה זו יש לה כאוראה כדי לתת משנה תוקף ליתר דבריה של הנתבעת, בבחינת הפיכתה לברת סמכא.

--- סוף עמוד 9 ---

לאחר מכן ציינה הנתבעת כי היא קראה את המאמר המדובר של התובע.

בשילובן של שתי עובדות אלה, עלול הקורא הסביר להאמין כי, מחקרו של התובע העוסק במרחבים קוויריים, אינו מחקר אקדמי העומד באמות המידה המקצועיות המקובלות, אלא הוא תוצאה של השתתפות באורגיות.

התובע העיד כי למד תואר ראשון באוניברסיטת תל אביב בחוגים לגיאוגרפיה ובחוג להיסטוריה. לאחר מכן למד תואר שני, בטכניון, בתכנון ערים ואזורים, במהלכו כתב עבודת תזה שעסקה בתכנון עירוני וקהילת הלהט"ב, בעקבות כך המשיך לדוקטורט באוניברסיטת תל אביב, בחוג לגיאוגרפיה. במסגרת עבודת הדוקטורט פרסם פרסומים אקדמיים בתחום הגיאוגרפיה והמיניויות (פרוטוקול מיום 12.1.22 עמ' 15 שורות 26-30). את המאמר המדובר בענייננו כתב התובע במשותף עם חוקרת אקדמאית ניו-זילנדית, פרופ' לינדה ג'ונסטון, שהינה, על פי דבריו, אחת החוקרות החשובות היום בעולם בתחום של "גיאוגרפיה קווירית". המאמר יצא לאור בשנת 2014 באחד מכתבי העת היוקרתיים והחשובים בתחום הגיאוגרפיה חברתית-תרבותית שהינו תחום מחקרו של התובע. התובע הסביר כי לצורך איסוף המידע הנדרש לכתיבת המאמר, השתמש במתודולוגיות מקובלות של שיטות מחקר כגון 'מחקר משתתף' ו'יצפיות משתתפות', שמקורן בתחום האנתרופולוגי במחקר האתנוגרפי. משמעותן היא, שהחוקר נמצא במקום בו מתרחשת התופעה הנחקרת ולומד אותה באופן ישיר ככל הניתן. (סעיפים 11-13 לתצהיר עדותו הראשית, סעיף 16 לכתב התביעה; פרוטוקול מיום 12.1.22 עמ' 15 שורות 8-12; פרוטוקול מיום 6.12.20 עמ' 2 שורות 6-4; פרוטוקול מיום 12.1.22 עמ' 14 שורות 28-31). דבריו של התובע לא הופרכו ועדותו מקובלת עלי.

דבריה של הנתבעת מרמזים על כך שהתובע לא השתמש באמות מידה אקדמיות, כנדרש לצורך כתיבת המאמר, אלא המאמר מבוסס על התנסות מינית-אישית. יש בכך כדי לבוז את התובע ואת עבודתו המקצועית האקדמית.

אמנם הפרסומים נעשו במרחב הווירטואלי, לגביהם נקודת האיזון בין חופש הביטוי לזכות לשם טוב נוטה לעברו של חופש הביטוי. רשת האינטרנט מאפשרת לכל אדם המצוי ליד מחשב להביע בקלות את דעותיו, בבחינת שיא פריחתו ותפארתו של חופש הביטוי. אך אותה קלות אין בה כדי לאפשר בזיון של האחר, תוך הטלת דופי שאינו מבוסס במקצועיותו. (רע"א 4447/07 מור נ' ברק אי טי. סי [1995] החברה לשירותי בוק בינלאומיים בע"מ [פורסם בנבו] (25.3.10)); ע"א (מחוז-חי') 62613-09-16 מרדכי מרקוס נ' אמיר בודהנה [פורסם בנבו] (19.3.17).

-
ההגנות

הנתבעת טוענת להגנת "אמת דיברתי", ולחילופין לכך שדבריה חוסים תחת הגנת תום הלב בהתאם לסעיפים 15 ו-16(א) לחוק.

--- סוף עמוד 10 ---

הגנת "אמת הפרסום" בסעיף 14 לחוק קובעת: "במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זו הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום עניין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך שלא הוכחה אמיתות של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש".

כדי שמפרסם יזכה להגנת אמת דיברתי, עליו להוכיח שני יסודות מצטברים: האחד- שהפרסום היה אמת. השני- שהיה בפרסום עניין ציבורי. לעניין אמיתות הפרסום, מדובר ביסוד עובדתי בעיקרו ועניינו התאמה בין תוכנו של הפרסום למציאות העובדתית האובייקטיבית. בית המשפט נדרש לקבוע האם תוכן הפרסום ומשמעותו תואמים את המציאות, באופן שניתן לקבוע כי הפרסום הינו אמת. לצורך זאת בוחן בית המשפט מה מובן הטבעי והרגיל של המילים בעיני הקורא או המאזין הסביר (עניין בן גביר פסקה 9 לפסק דינה של כב' השופטת ארבל; שנהר, עמ' 215).

לעניין תוכנו של המאמר, העידה הנתבעת: "נתקלתי במאמר שלו והייתי בשוק, הוא עוסק בזונות, סמים ולכלוכי גוף. לי זה מסמן אורגיות." (פרוטוקול מיום 6.12.20 עמ' 2 שורות 26-27; פרוטוקול מיום 12.1.22 עמ' 19 שורות 3-4). עוד העידה הנתבעת כי "עיקר המאמר עוסק בזה שהטרנסיות לא מזיעות נמצאות בפנים והגיז ללא חולצה נמצאים בחוף. זה עיקר המאמר. אם אני צריכה לומר את זה במשפט אחד. אני גם ראיתי שכתוב שהחוקר מביע [כך במקור] כל יום שיש כל שבועיים, פרק זמן לא ידוע, אבל הרבה פעמים כדי לחקור את ההתרחשויות במועדון הלילה הזה." ובהמשך: "המילה איזכור אורגיה לא רשומה במאמר, ניתן להבין כמו שכתבתי בתגובה שלי, לא אמרתי בוודאות, האדם הסביר שמשתכלל במאמר הזה, רואה את המילה זרע, סמים וזונות וריקודים, וזיעה ועוד כל מיני תיאורים זה מה שאדם סביר עשוי לחשוב." (פרוטוקול מיום 12.1.22 עמ' 19 שורות 9-12; עמ' 21 שורות 1-3).

הנתבעת אישרה שהמאמר אינו עוסק באורגיות ולא הצביעה על אזכור כלשהו במאמר המעיד על נוכחות התובע באורגיות כלשהן. בנוסף, העובדה שהמאמר עוסק בהומואים או טרנסיות, כלל אינה מלמדת כי אינו נשען על בסיס מחקרי אקדמי מקובל.

משנמצא כי הפרסום לא היה בגדר אמת, הרי אין צורך לדון בשאלה אם היה בו משום "ענין ציבורי", עם זאת אתייחס גם לרכיב זה, זאת למעלה מן הנדרש.

שאלת קיומו של "ענין ציבורי" היא שאלה ערכית הבוחנת על פי "מבחן התועלת" שהותווה בפסיקה ועניינו בשאלה האם קיים אינטרס חברתי המצדיק הכשרת פרסום פוגעני שיש בו לשון הרע. שאלה זו מושפעת ממדיניות שיפוטית, ועניינה הוא נורמטיבי, בעל מימד אובייקטיבי, הנבחן על רקע נסיבות המקרה (ראו עניין שרנסקי; שנהר עמ' 215-216).

עניין ציבורי ייחשב עניין שידיעתו ברבים רלוונטית להגשמת מטרה ציבורית או שיש לציבור תועלת בידיעה לגביו - אם לצורך גיבוש דעתו בעניינים ציבוריים ואם לשם שיפור אורחות חיינו

--- סוף עמוד 11 ---

ולא די שיש בו משום "ענין ציבורי", שיש בו לעיתים "אך כדי לספק מזון לסקרנים או למלא יצרם של רכלנים...". עוד נקבע כי לא ניתן לקבוע מראש אילו נושאים יהיו "עניין ציבורי", וכל מקרה ייבחן לגופו. ככל שהפרסום נוגע לעניינים הקשורים במישרין לציבור הרחב, קטן באיזון הכולל משקל האינטרס של הנפגע וגובר משקלה של זכות הציבור לדעת. **עניין בן גביר**; **דני"א 2121/12 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין אורבך** [פורסם בנבו] (18.9.2014); **ע"א 10281/03 אריה (אריק) קורן נ' עמינדב (עמי) ארגוב** [פורסם בנבו] (12.12.06); **439/88 רשם מאגרי מידע נ' ונטורה** [פורסם בנבו] (22.7.94).

לעניין קיומו של אלמנט העניין הציבורי טענה הנתבעת כי מעת שהתובע בחר להשתלח בה, בפני עמיתיה מן האקדמיה, בלי שלדבריו היה כל קשר לשיח, שבמסגרתו הוא פרסם אותם, ובלי שהתייחס לנושא השיח, היה זה לגיטימי, שהנתבעת תעלה בפני אותם עמיתים את הסוגיה האמורה והיה בכך עניין ציבורי-אקדמי-מחקרי, המצוי בתחום עיסוקם של משתתפי הפורום. דוקא טענה זו עומדת לרועץ לתובעת, שכן מטענה זו עולה כי דבריה לא היו בגדר השמצה של התובע, שנאמרה בלהט הויכוח, אלא היא סברה שיש ענין אקדמי-מחקרי לדון בטענות המקטינות והמבוזות שהעלתה כנגד התובע, מהן עולה כי עבודתו האקדמית לא נערכה בהתאם לאמות המידה המקצועיות המקובלות, אלא על סמך התנסות אישית באורגיו. עוד טענה הנתבעת כי היה עניין ציבורי בכך ששמו של איש אקדמיה בעל דעות אחרות מאלה של התובע, לא יוכתם לשוא, ושהוא יוכל לעמוד על כבודו, בפני אותו הפורום ממש. (סעי' 30 לסיכומי הנתבעת). ברי כי התובעת היתה רשאית לעמוד על כבודה, והיא היתה רשאית לכתוב, למשל, שאינה מוצאת חשיבות או ענין במאמר, אך מכאן ועד הטלת כתם מקצועי בתובע כמי שכתב מאמר אקדמי על סמך התנסות אישית באורגיו, קיים מרחק.

בנסיבות התיק דנא, בהתאם למבחני הפסיקה, לא מצאתי כי יש עניין ציבורי בפרסום דבריה של הנתבעת. לאור כל האמור, איני סבורה כי עומדת לנתבעת טענת אמת בפרסום.

אף פרסומים שאינם אמת, עשויים לזכות להגנה, מקום שבו הפרסום נעשה בתום לב. על מנת שתקום הגנת תום הלב נדרש שיתקיימו שני יסודות: האחד הינו כי הפרסום נעשה בתום לב, ואילו השני כי נתקיימה בו נסיבה מנסיבות **סעיף 15** לחוק **עניין בן גביר**, פסקה 11 לפסק דינה של כב' השופטת ארבל; **שנהר**, עמ' 250. נטל הוכחת כל אחת ואחת מהגנות תום הלב מוטל על הנתבע (שנהר, עמוד 254).

הנתבעת טענה כי הפרסום חוסה תחת ההגנות המפורטות בסעיפי משנה **(1), (3), (4), (6), (10)** של **סעיף 15** לחוק, שזו לשונם:

"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו: (1) הוא לא ידע ולא היה חייב לדעת על קיום הנפגע או על הנסיבות שממן משתמעת לשון הרע או התייחסותה לנפגע כאמור בסעיף 3;

--- סוף עמוד 12 ---

(2) ...

(3) הפרסום נעשה לשם הגנה על ענין אישי כשר של הנאשם או הנתבע, של האדם שאליו הופנה הפרסום או של מי שאותו אדם מעונין בו ענין אישי כשר;

(4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;

(5) ...

(6) הפרסום היה בקורת על יצירה ספרותית, מדעית, אמנותית או אחרת שהנפגע פרסם או הציג ברבים, או על פעולה שעשה בפומבי, ובמידה שהדבר כרוך בבקורת כזאת – הבעת דעה על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה יצירה או פעולה;

(7) ...

(8) ...

(9) ...

(10) הפרסום לא נעשה אלא כדי לגנות או להכחיש לשון הרע שפורסמה קודם לכן;

לביסוס ההגנה בהתאם **לסעיף 115**) טענה הנתבעת כי הדבר המטריד ביותר מבחינת התובע היה הצגתם כביכול של כל חברי קהילת הלהט"ב ככאלה שמשתתפים באורגיו. לדבריה התובע לא הוכיח שבזמן פרסום הדברים הנתבעת ידעה שהוא הומו. משכך עומדת לה ההגנה של סעיף זה שכן היא לא ידעה על הנסיבות מהן השתמעה לטענתו לשון הרע.

בפרסום מטעמה ציינה הנתבעת שהיא קראה את מאמרו של התובע. בעמוד 9 למאמר מציין התובע את עובדת היותו הומו "היה קל למצוא ארבעה הומואים שהיו מוכנים להתראיין על חוויותיהם במועדון (בעיקר כי חן, כגבר הומו יצר קשר לא פורמלי ואישי עם הגברים במועדון...) ("מתוך תרגום המאמר לעברית ע"י גב' ברק). קשה לקבל את הטענה שתובעת קראה את המאמר ובאותה העת לא ידעה שהתובע הומו.

לביסוס ההגנה לפי [סעיפים 3\(15\)](#), [סעיף 10\(15\)](#) טענה הנתבעת כי התובע תקף אותה באכזריות בפני חבריה, אנשי האקדמיה, ולא נותר לה אלא להגן על עצמה ועל כבודיה.

הנתבעת לא הצליחה להסביר כיצד הצגת התובע באופן בו הוצג על ידה בדבריה נועדה להגן על עניין אישי כשר שלה או באיזה אופן יש בו כדי לגנות או להכחיש לשון הרע שפורסמה, לכאורה, קודם לכן על ידי התובע. אציין כי ככלל מן הראוי כי תגובה ללשון הרע (ככל שאכן היתה כזו) תהא בעלת תוכן ענייני הרלוונטי להכחשה ולגינוי ולא תהווה היא עצמה לשון הרע ([ע"פ 8735/96 שמעון ביטון נ' ניסים קופ](#) [פורסם בנבו] (12.1.98)).

יפים דבריו של כב' השופט מצא [ב"א 809/89 לוטפי משעור נ' אמיל חביבי](#) [פורסם בנבו] (14.12.92) :

--- סוף עמוד 13 ---

"תרופתו של הנפגע מלשון הרע איננה על דרך פירסום נגדי, מצדו, של לשון הרע על המפרסם. והמבקש לגנות או להכחיש לשון הרע שפורסמה, חזקה עליו שיעשה כן; דבר שאין לו זכר במאמר נושא דיונו."

לביסוס ההגנה תחת [סעיפים 4\(15\)](#) ו-[6\(15\)](#) הנתבעת טענה כי הדגישה, הן בפרסום והן בתגובותיה שלאחר מכן, שאת דבריה היא מבססת על האופן, שבו "אפשר להבין" את המאמר.

כמו כן טענה כי הביעה ביקורת על כך, שהתובע הולך לאורגיות ואחר כך כותב עליהן מחקר. לטענתה היא היתה זכאית לחלוק, בפומבי, ואף לבקר שיטה זו. אני סבורה כי הביקורת על שיטת עבודתו של התובע, נאמרה אך בגלל שנושא המאמר לא היה לרוחה של התובעת, וכי הביקורת הובעה ללא תשתית עובדתית כלשהיא, ולכן אין היא חוסה תחת הגנת תום הלב. יש להוסיף כי במקרה דנן חלות הוראות 16(ב) ו-16(ג) לחוק שיש בהן כדי להקים חזקה כי הפרסום נעשה שלא בתום לב. בענין זה יורחב בהמשך.

הפסיקה הבחינה בין הבעת דעה לבין קביעת אמת עובדתית, כאשר זו הראשונה, תיטה לחסות תחת חופש הביטוי על מנת שלא לפגוע בשיח הלגיטימי. פרסום ייחשב כהבעת דעה, אם האדם הסביר יבין את האמור בו כהבעת דעתו של המפרסם, כאשר ההנחה היא שהקורא הסביר אינו מנתח ניתוח מדויק של כל אמרה ואמרה. הלכה פסוקה היא כי על הטוען להבעת דעה להראות כי נתקיימה בדבריו הבחנה בין היסוד העובדתי לבין היסוד של הבעת דעה. ההבחנה בין עובדות לבין הבעת הדעה צריכה להיות ברורה (ראה [עניין אורבך](#)).

מילות הפרסום יהיו נקודות מוצא בסיווגו של הפרסום כהבעת דעה או כעובדה. כך, לשון נחרצת כמו "אין לי צל ספק" תיטה להתפרש כנקיטת עובדה ([תא"מ \(נת\) 42103-12-10 אלכסנדר מילמן נ' טל פריזון](#) [פורסם בנבו] (4.11.14)). שימוש במילה "לדעתי", "לטעמי" או כל מילה העשויה להתפרש כמבטאת את דעתו האישית של המפרסם המביא אותה בפני הקוראים תיטה לחסות תחת הבעת דעה ([ת"א \(מחוזי כ-ס\) 1624/99 דן תיכון נ' צבא ההגנה לישראל – יחידת גלי צה"ל ואח'](#) [פורסם בנבו] (4.9.03); להבחנה בין פרסום של עובדות לבין פרסום של דעות ר' גם [שנהר עמ' 310-309](#)).

בפרסום נקטה הנתבעת בזו הלשון: "אני חוקרת את האקדמיה. קראתי פעם מאמר של חן שהיה אפשר להבין שהוא הולך לאורגיות בתל אביב ואז כותב עליהן מאמרים."

ממילותיה של הנתבעת ובצירוף העובדה שצויינה על ידה, אודות היותה חוקרת האקדמיה שקראה את מאמרו של התובע, עולה ניחוח של ציון עובדה ולא של הבעת דעה. וכפי שהנתבעת העידה: "ציינתי עובדה שהולך לאורגיות וכותב על זה מאמרים" (פרוטוקול 6.12.20 עמ' 2 שורה 31).

בדומה, ניתן לדחות גם את הסתמכות הנתבעת על סעיף קטן (6), המגן על ביקורת על יצירה ספרותית או מדעית. לפיכך, יפים הדברים שנאמרו לגבי סעיף קטן (4), גם לעניין זה. ([ע"א 89/334 מיכאלי ואח אלמוג](#) [פורסם בנבו] (20.12.92); [שנהר עמ' 326](#)).

--- סוף עמוד 14 ---

לאור האמור, אינני סבורה שניתן לראות בפרסומים כחוסים תחת הגנת סעיפי המשנה של [סעיף 15](#) לחוק. יתר על כן, אני סבורה כי לא התקיימה דרישת תום הלב והסבירות בפרסומים העומדת בבסיס הגנת [סעיף 15](#) ובכך די שלא לחסות תחת הגנת הסעיף.

אדם המפרסם פרסומים מהסוג המפורט בסעיף, ייחנה מהגנה רק בהתקיים תנאי נוסף והוא שהפרסום נעשה בתום לב ([שנהר, עמ' 187](#)).

בין השיקולים הצריכים לעניין תום הלב, ניתן למנות את הכוונה שעמדה מאחורי הפרסום – האם כוונת זדון או שמא כוונה אחרת ... את אמונתו הכנה של המפרסם באמיתות הפרסום...; את נושא הפרסום ומושאו – האם נסב הפרסום על דמויות ציבוריות ועל סוגיות פוליטיות, אקטואליות או אחרות שלציבור עניין רב בהן ...; את מידתיות הפרסום – לשוננו, סגנונו, נוסחו והיקף התפרסותו, כאשר אלה עומדים אל מול העניין שבו עוסק הפרסום...; במקרים מתאימים, נקיטת אמצעים סבירים לבדיקת אמיתות הדעה אף היא שיקול רלבנטי...; וכך גם סבירות המסקנה שצמחה מתוך התשתית העובדתית עליה היא מסתמכת.... מקצת משיקולים אלה, הצריכים לעניין תום-הלב [שבסעיף 15](#) לחוק, משתקפים בחזקות תום-הלב, הקבועות [בסעיף 16\(א\)](#) לחוק. ([עניין בן גביר](#), השופט ריבלין, פסקה 32, והאסמכתאות שם), וזהו נוסח הסעיף:

"הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום לב."

פרסום באחת הנסיבות המנויות בסעיף 15, שלא חרג מתחום הסביר בנסיבות העניין, מקים על פי סעיף 16א לחוק חזקה בדבר תום לב. סעיף 16ב לחוק קובע חזקה בדבר היעדר תום לב, אם מתקיימת בפרסום אחת הנסיבות המנויות בסעיפי המשנה שבו, כדלקמן:

- (1) הדבר שפורסם לא היה אמת, והוא לא האמין באמיתותו;
- (2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא, אם לא;
- (3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15.

אלמנט הסבירות מהווה, יסוד דומיננטי בפן החיובי ובפן השלילי, של חזקת תום הלב על פי סעיף 16 לחוק. בפן החיובי של חזקת תום הלב יש לבחון באופן אובייקטיבי אם הפרסום לא חרג מתחום הסביר בנסיבות המקרה, שאז חזקה שנתקיים במפרסם תום לב, אלא אם הוכח אחרת. בפן השלילי של החזקה, נדרש לבחון במבחן משולב, אובייקטיבי וסובייקטיבי, את הנסיבות המפורטות בסעיף 16ב לחוק.

בעניין בן גביר נאמרו הדברים שלהלן:

--- סוף עמוד 15 ---

"תנאי הסבירות לצורך חזקת תום הלב בענייננו מבקש לאזן בין חופש הביטוי להגנה על כבוד האדם ושמו הטוב. הוא מעמיד את תכליתה החברתית של ההגנה בהקשרה הספציפי, מול ערך ההגנה על שמו וכבודו של האדם. יסוד הסבירות בחזקת תום הלב מחייב בחינה של מידתה ואיכותה של הפגיעה, על רקע נסיבות המקרה, והערכה נורמטיבית האם הפגיעה ראויה להגנה (ע"א 5653/98 אמיליו פלוס נ' חלוץ פ"ד נה(5) 865, 900)... להתנהגות המפרסם טרם הפרסום, בשעת הפרסום, ולאחריו משמעות בעלת משקל בהקשר לסבירות הפרסום. טיב הפרסום ותוכנו גם הם משליכים על סבירות הפרסום. פרסום שנועד כל כולו לפגוע, להעליב ולבוז עשוי להיחשב חורג מן הסביר, וחזרה על התבטאויות פוגעניות בהזדמנויות נוספות עשויה לשלול תום לב."

הנתבעת העידה כי דבריה לא התקשרו לפוסט המקורי בנושא של הזדמנויות לנשים אלא ישירות לתובע וכדבריה: **"זה לא מתקשר ישירות, זה מתקשר לדוקטור חן משגב. הוא ציין לגבי דברים ואני ציינתי לגבי דברים."** (פרוטוקול מיום 12.1.22 שורות 12-15, סע, 17 לסיכומי הנתבעת). הנתבעת לא הוכיחה כי נקטה אמצעים כלשהם כי להיווכח אם דבריה הם אמת. דברים אלה מהווים אינדיקציה לחוסר תום ליבה של הנתבעת ושכוונתה היתה לפגוע בשמו הטוב של התובע ולבוזותו.

מן האמור עולה כי במקרה זה הפרסומים המכפישים חרגו מהסביר. הם אינם מקיימים את הפן החיובי של חזקת תום הלב בסעיף 16א לחוק ויש בהם כדי לפגוע במידה גדולה משהייתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על ידי סעיף 15 בחוק. בכך מתקיים הפן השלילי של חזקת תום הלב במובנו של סעיף 16ב לחוק.

הפיצויים

פיצוי בגין לשון הרע נועד לפצות את הנפגע על הפגיעה בשמו הטוב, לפצות על העוולה ולתקן את העוול שנגרם לו. בפסיקה הפיצוי יש להתחשב, בין היתר, בהיקף הפגיעה, במעמדו של הניזוק בקהילתו, בהשפלה שסבל, בכאב ובסבל שהיו מנת חלקו ובתוצאות הצפויות מכל אלה בעתיד. הבחינה היא אינדיווידואלית, כל מקרה לנסיבותיו. אין לקבוע "תעריפים" ובכל מקרה יש להתחשב בטיב הפרסום, בהיקפו, באמינותו, במידת פגיעתו ובהתנהגות הצדדים. התנהגותו של המזיק, אף היא עשויה להשפיע על שיעור הנזק והערכתו. כך למשל התנצלות על דברי לשון הרע - עשויה להקטין הנזק שהם גרמו ובכך להשפיע על שיעור הפיצויים ומנגד מזיק היודע כי דבריו אינם אמת והעושה כל מאמץ בביהמ"ש להוכיח את אמיתותם, עשוי לגרום להגברת נזקו של הניזוק ובכך להגביר את פיצוי לו יהיה זכאי" (רע"א 4740/00 אמר נ' יוסף [פורסם בבבא] (14.8.01); עניין שרנסקי)).

במקרה זה לאחר שנתתי דעתי לתוכן האמירות, נסיבותיהן והיקפן, אני סבורה כי עסקינן בפגיעה שניסיונותיה אינן ברף חומרה גבוה. מדובר בפרסום חד פעמי, נקודתי בקבוצת פייסבוק המונה כ- 5,500 חברים.

--- סוף עמוד 16 ---

כמו כן, לא ניתן להתעלם מאמירותיו המקדימות של התובע שדיברו בגנותה של הנתבעת. הפוסט המקורי עסק בשילוב של נשים ממגזרים שונים בפאנלים ובכנסים. היה זה דווקא התובע אשר לפתע הוסיף תגובה שללא ספק היתה חסרת כל הקשר לנושא בו עסק הפוסט והסיט את השיח כלפי הנתבעת. בדיון מיום 12.1.22 העיד התובע כי כתב את הדברים משום שהתרגז. לדבריו לכתוב "בלונדיניות, מתולתלות ורוסיות וגינגיות בעיני זה מאד פרובוקטיבי. עובדה שגם אנשים שלא מכירים את ברנט, הגיבו בחריפות לדברים שלה." (עמ' 18 שורה 9).

לאחר בחינת מכלול השיקולים, הנסיבות הרלוונטיות וטענות הצדדים, מצאתי לנכון להעמיד את גובה הפיצוי על סך של 12,000 ₪.

התביעה שכנגד

בחינת דבריו של התובע, מובילה למסקנה כי אמירותיו אינן מהוות לשון הרע כמשמעותו בחוק.

קללות וגידופים המופנים כנגד אדם עלולים להשפילו ולבוזתו בעיני הבריות. עם זאת, הפסיקה קובעת כי לא כל גידוף או קללה, קבל עם ועדה, יהיו פרסום לשון הרע. קללות וגידופים מהווים, לצערנו, חלק מהחיים החברתיים במדינה ככל שהשימוש בגידופים שכיח יותר, כך נעשית פגיעתם לקשה פחות, עד כי אמירת גידופים מסוימים בנסיבות מסוימות לא תגרום עוד לפגיעה ממשית (שנהר, עמ' 131 – 132; דברי כבי השופט ריבלין עניין בן גביר, פסקה 26. כן ראה פסק דינה של השופטת הדס פלד ת"א (שלום ת"א) 14887-05-18 מנחם מאיר שטיגליץ נ' רחל אליאור [פורסם בנבו] (30.11.20) ודחיית הערעור על פסק הדין בבית המשפט המחוזי ע"א (מחוזי ת"א) 22195-01-21 [פורסם בנבו] ובבית המשפט העליון רע"א 4870/21 [פורסם בנבו]).

כאמור, התובע העיד כי כתב את הדברים משום שהתרגז (פרוטוקול מיום 12.1.22 עמ' 18 שורה 9). מדובר בתגובה אמוציונלית ורגעית שנכתבה בסמוך, הן בזמן והן במיקום, לדברי הנתבעת. איני סבורה כי דברי התובע חוצים את רף לשון הרע כמשמעותו בחוק.

אף אם היינו מגיעים למסקנה כי דברי התובע מהווים לשון הרע, אני סבורה כי לא כל לשון הרע צריכה למצוא את דרכה כתביעה המתנהלת בבית המשפט. ישנם מקרים שנוון לקבוע כי מדובר ב"זוטי דברים" ו"מעשה של מה בכך", על פי הוראת סעיף 4 לפקודת הנזקין [נוסח חדש], החל על תביעת לשון הרע מכח סעיף 7 לחוק. המבחן הוא האם אדם סביר לא היה מביא את העניין לבית משפט (עמוס הרמן, דיני נזיקין, מהד' 2, 2020, עמ' 27). לטעמי, המבחן מתקיים במקרה דנן. ראו, על"ע 4444/99 הוועד המחוזי של לשכת עורכי-הדין בירושלים נ' וינוגרד, (29.8.01), וכן דברי כבוד השופטת הדס עובדיה ב- ת.א. (נת' 6685/02 דוידוביץ יהונתן נ' שנקר ציונה [פורסם בנבו] (16.8.04), אשר ציינה כי: "ביחס לאימרות "פסיכופט"; "מנוול"; "נוכל" סבורתני כי עומדת לנתבעת ההגנה הקבועה בסעיף 4 לפקודת הנזקין [נוסח חדש] – מעשה של מה בכך. בנסיבות הענין סבורתני כי לו אף חזר ונשנה מעשה זה של הנתבעת כשלעצמו, לא היה בו כדי ליצור זכות נוגדת וכי אדם בעל מזג רגיל לא היה בא בנסיבות הענין בתלונה על כך."

--- סוף עמוד 17 ---

סוף דבר

התביעה העיקרית מתקבלת בחלקה, כך שהנתבעת תשלם לתובע סך של 12,000 ₪. סכום זה ישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק ממועד הגשת התביעה (15.6.20) ועד לתשלום המלא בפועל. התביעה שכנגד נדחית. הנתבעת תישא בהוצאות התובע על סך של 6000 ₪, כאשר בקביעת סכום זה, הבאתי בחשבון גם את הדברים שכתב התובע אודות הנתבעת, הגם שאינם עלולים כדי לשון הרע. **ניתן היום, ח' טבת תשפ"ג, 1 ינואר 2023 בהעדר הצדדים.**

דלית ורד 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, תקנות ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

תאמ (ת"א) 36119-06-20 ד"ר חן משגב נ' ד"ר דנה ברנט

www.nevo.co.il